

32003L0008

31.1.2003.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 26/41

PADOMES DIREKTĪVA 2002/8/EK**(2003. gada 27. janvāris)****par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 61. panta c) apakšpunktu un 67. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ⁽²⁾,ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Savienība ir noteikusi sev mērķi uzturēt un pilnveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā ir nodrošināta personu brīva pārvietošanās; lai pakāpeniski izveidotu šādu telpu, Kopienai cita starpā jānosaka pasākumi, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurās ir pārrobežu elementi, un ir vajadzīgi iekšējā tirgus pareizai darbībai.
- (2) Saskaņā ar Līguma 65. panta c) apakšpunktu šajos pasākumos jāiekļauj pasākumi, kas likvidē šķēršļus labai civilās tiesvedības darbībai, vajadzības gadījumā sekmējot dalībvalstīs piemērojamo civilprocesaūlo normu savstarpēju atbilstību.
- (3) Tamperē 1999. gada 15. un 16. oktobrī sasauktā Eiropadome aicināja Padomi noteikt obligātas normas, kas nodrošina pietiekamu juridiskās palīdzības apjomu pārrobežu lietās visā Eiropas Savienībā.
- (4) Visas dalībvalstis ir 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas līgumslēdzējas puses; regulējums, ko paredz šī direktīva, atbilst šai konvencijai un jo īpaši principam par abu pušu vienlīdzību strīdā.
- (5) Šīs direktīvas mērķis ir veicināt juridiskās palīdzības sniegšanu pārrobežu strīdos tām personām, kurām nav pietiekamu līdzekļu, gadījumā, ja palīdzība ir vajadzīga, lai nodrošinātu reālu tiesas pieejamību; vispārēji atzītās tiesības uz tiesas pieejamību ir vēlreiz apstiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā.

- (6) Ne personas, kas ir puse strīdā, līdzekļu trūkums, neatkarīgi no tā, vai viņa ir prasītājs vai atbildētājs, ne grūtības, kas izriet no strīda pārrobežu rakstura, nedrīkst ierobežot reālu tiesas pieejamību.
- (7) Tā kā dalībvalstis vienas pašas nevar pietiekami sekmīgi sasniegt šīs direktīvas mērķus, un tādēļ tie ir labāk sasniedzami Kopienas līmenī, Kopiena var noteikt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu; saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šī direktīva nepārsniedz izvirzīto mērķu sasniegšanai nepieciešamo.
- (8) Šīs direktīvas galvenais mērķis ir garantēt pietiekamu juridiskās palīdzības apjomu pārrobežu strīdos, nosakot kopīgas obligātas normas attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos; šim nolūkam vispiemērotākais normatīvais akts ir Padomes direktīva.
- (9) Šī direktīva attiecas uz pārrobežu strīdiem civillietās un komerclietās.
- (10) Visām personām, kas iesaistītas civiltiesiskā vai komercietiskā strīdā, uz kuru attiecas šī direktīva, jāvar aizstāvēt savas tiesības tiesā pat tad, ja viņu personiskais finansiālais stāvoklis neļauj tām segt tiesāšanās izdevumus; juridisko palīdzību uzskata par atbilstīgu, ja tā nodrošina saņēmējam reālu tiesas pieejamību saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem.
- (11) Juridiskajā palīdzībā jāiekļauj pirmstiesas konsultācija, lai panāktu izlīgumu pirms tiesvedības ierosināšanas, juridiskā palīdzība griežoties tiesā, kā arī pārstāvība tiesā un tiesāšanās izdevumu atlīdzināšana vai atbrīvojums no tiesāšanās izdevumu segšanas.
- (12) Tās dalībvalsts tiesības, kurā notiek tiesas sēdes vai kurā izpildāms nolēmums, nosaka, vai tiesāšanās izdevumos var iekļaut otras puses izdevumus, kuru segšana piesprieda juridiskās palīdzības saņēmējam.
- (13) Visiem Eiropas Savienības pilsoņiem neatkarīgi no viņu domicila vai pastāvīgās dzīvesvietas kādas dalībvalsts teritorijā jābūt tiesīgiem saņemt juridisko palīdzību pārrobežu strīdos, ja viņu stāvoklis atbilst šajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem; tas pats attiecas arī uz trešo valstu pilsoņiem, kas pastāvīgi un likumīgi dzīvo kādā dalībvalstī.

⁽¹⁾ OV C 103 E, 30.4.2002., 368. lpp.⁽²⁾ Atzinums sniegts 2002. gada 25. septembrī (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).⁽³⁾ OV C 221, 17.9.2002., 64. lpp.

- (14) Dalībvalstīm jāļauj noteikt robežu, kuru pārsniedzot personu uzskatītu par spējīgu segt tiesāšanās izdevumus šajā direktīvā noteiktajos apstākļos; šādas robežas jānosaka, ņemot vērā dažādus objektīvus faktorus, tādus kā ienākumi, kapitāls vai ģimenes stāvoklis.
- (15) Šās direktīvas mērķus tomēr nevar sasniegt, ja juridiskās palīdzības pieprasītājiem nav iespējas pierādīt, ka viņi nevar segt tiesāšanās izdevumus, pat ja viņu līdzekļi pārsniedz robežu, ko noteikusi dalībvalsts, kurā notiek tiesas sēdes; novērtējot, vai juridiskā palīdzība piešķirama uz šāda pamata, iestādes dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes, var ņemt vērā informāciju par to, vai pieprasītājs atbilst finansiālajiem kritērijiem par tiesībām saņemt palīdzību domicila vai pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī.
- (16) Iespēja konkrētajā lietā izmantot citus mehānismus reālas tiesas pieejamības nodrošināšanai nav juridiskās palīdzības veids; taču tā var pamatot prezumpciju, ka attiecīgā persona spēj segt tiesāšanās izdevumus, neraugoties uz savu nelabvēlīgo finansiālo stāvokli.
- (17) Jāļauj dalībvalstīm noraidīt juridiskās palīdzības pieprasījumus gadījumos, kad prasījumi lietā ir nepārprotami nepamatoti, vai pamatojoties uz lietas būtību, ja vien ir sniegta pirmstiesas konsultācija un garantēta tiesas pieejamība; pieņemot lēmumu par pieprasījuma būtību, dalībvalstis var noraidīt juridiskās palīdzības pieprasījumu, ja pieprasītājs prasa atlīdzināt kaitējumu viņa reputācijai, bet nav cietis materiālus vai finansiālus zaudējumus, vai pieprasījums attiecas uz prasījumu, kas tieši saistīts ar pieprasītāja komercdarbību vai neatkarīgu profesionālo darbību.
- (18) Dalībvalstu tiesību sistēmu sarežģītībai un atšķirībām, kā arī izdevumiem saistībā ar strīda pārrobežu raksturu nebūtu jāliedz tiesas pieejamības iespēja; juridiskajai palīdzībai tādēļ būtu jāsedz izdevumi, kas tieši saistīti ar strīda pārrobežu raksturu.
- (19) Apsverot, vai ir nepieciešama personas fiziskā klātbūtne tiesā, dalībvalsts tiesām jāņem vērā visu to priekšrocību izmantošanas iespējas, kas paredzētas Padomes Regulā (EK) Nr. 1206/2001 (2001. gada 28. maijs) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās ⁽¹⁾.
- (20) Juridiskajai palīdzībai, ja tāda ir piešķirta, jāaptver visa tiesvedība, ieskaitot izdevumus tiesas sprieduma izpildei; palīdzības saņēmējam joprojām būtu jāsaņem šī palīdzība, ja viņš iesniedz pārsūdzību vai pārsūdzība iesniegta pret viņu, ciktāl ir ievēroti nosacījumi attiecībā uz finanšu līdzekļiem un strīda būtību.
- (21) Juridiskā palīdzība jāpiešķir ar vienādiem noteikumiem gan attiecībā uz parastu tiesvedību, gan attiecībā uz ārpustiesas procedūrām, tādām kā starpniecība, ja šādu procedūru izmantošanu pieprasa likums vai šādu rīkojumu ir devusi tiesa.
- (22) Juridiskā palīdzība jāsniedz arī attiecībā uz publisku aktu izpildi citā dalībvalstī saskaņā ar šajā direktīvā noteiktajiem nosacījumiem.
- (23) Tā kā juridisko palīdzību piešķir dalībvalsts, kurā notiek tiesas sēdes vai kurā nolēmums izpildāms, izņemot pirmstiesas juridisko konsultāciju, ja palīdzības pieprasītāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta nav dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes, tad minētajai dalībvalstij jāpiemēro savi tiesību akti atbilstīgi šīs direktīvas principiem.
- (24) Ieteicams, ka juridisko palīdzību piešķir vai atsaka kompetentā iestāde dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes vai kurā izpildāms nolēmums; tas attiecas gan uz gadījumu, kad tiesa iztiesā lietu pēc būtības, gan uz gadījumu, kad tiesai jāpieņem pirmais lēmums par to, vai lieta tai ir piekritīga.
- (25) Ir jāorganizē dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbība civillietās, lai veicinātu sabiedrības un profesionālo aprindu informētību un vienkāršotu un paaugstinātu juridiskās palīdzības pieprasījumu savstarpēju pārsūtīšanu starp dalībvalstīm.
- (26) Šajā direktīvā paredzētie paziņošanas un pārsūtīšanas mehānismi pamatojas uz mehānismiem, kas izklāstīti 1977. gada 27. janvārī Strasbūrā parakstītajā Eiropas Nolīgumā par juridiskās palīdzības pieprasījumu pārsūtīšanu, šē turpmāk – "1977. gada Nolīgums"; juridiskās palīdzības pieprasījumu pārsūtīšanai ir noteikts termiņš, kas nav paredzēts 1977. gada Nolīgumā; salīdzinoši īsa termiņš sekmē tiesu sistēmas darbu.
- (27) Saskaņā ar šo direktīvu nosūtītai informācijai jābūt aizsargātai; tā kā ir piemērojama Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ⁽²⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 97/66/EK (1997. gada 15. decembris) par personas datu apstrādi un privātuma aizsardzību sakaru nozarē ⁽³⁾, tad šajā direktīvā nav vajadzīgi īpaši noteikumi par datu aizsardzību.

⁽¹⁾ OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽³⁾ OV L 24, 30.1.1998., 1. lpp.

- (28) Standarta veidlapu ieviešana juridiskās palīdzības pieprasījumiem un juridiskās palīdzības pieprasījumu pārsūtīšanai pārrobežu tiesas prāvas gadījumā atvieglos un paātrinās minētās procedūras.
- (29) Turklāt šādām pieprasījumu veidlapām, kā arī attiecīgo valstu pieprasījumu veidlapām būtu jābūt pieejamām Eiropas mērogā ar Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla, kas izveidots saskaņā ar Lēmumu 2001/470/EK ⁽¹⁾, starpniecību.
- (30) Šīs direktīvas izpildei vajadzīgie pasākumi jānosaka saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽²⁾.
- (31) Jāprecizē tas, ka obligāto normu ieviešana attiecībā uz pārrobežu strīdiem neliedz dalībvalstīm paredzēt labvēlīgāku režīmu juridiskās palīdzības pieprasītājiem un saņēmējiem.
- (32) 1977. gada Nolīgumu un 2001. gadā Maskavā parakstīto Papildu protokolu Eiropas Nolīgumam par juridiskās palīdzības pieprasījumu pārsūtīšanu turpina piemērot ES dalībvalstu un to trešo valstu savstarpējās attiecībās, kuras ir 1977. gada Nolīguma vai protokola dalībvalstis; attiecībās starp dalībvalstīm šīs direktīvas noteikumi ir pārāki par 1977. gada Nolīguma un protokola noteikumiem.
- (33) Apvienotā Karaliste un Īrija saskaņā ar 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, ir paziņojušas savu vēlmi piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā.
- (34) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un tādējādi šī direktīva nav tai saistoša un nav tai piemērojama,

IR PIENĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Mērķi un darbības joma

1. Šīs direktīvas mērķis ir uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos.

2. Šī direktīva attiecas uz pārrobežu strīdiem civillietās un komerclietās neatkarīgi no tiesas iestādes būtības. Tā neattiecas uz nodokļu, muitas vai administratīvajām lietām.

3. Šajā direktīvā "dalībvalsts" ir jebkura dalībvalsts, izņemot Dāniju.

2. pants

Pārrobežu strīdi

1. Šajā direktīvā pārrobežu strīds ir strīds, kurā puses, kas pieprasa juridisko palīdzību uz šīs direktīvas pamata, domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta nav dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēde vai kurā jāizpilda tiesas nolēmums.

2. Dalībvalsti, kurā pusei ir domicils, nosaka saskaņā ar 59. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās ⁽³⁾.

3. Atbilstošais brīdis, kurā nosaka, vai pastāv pārrobežu strīds, ir brīdis, kad saskaņā ar šo direktīvu iesniedz pieprasījumu.

II NODAĻA

TIESĪBAS UZ JURIDISKO PALĪDZĪBU

3. pants

Tiesības uz juridisko palīdzību

1. Fiziskām personām, kuras ir puses strīdā, uz ko attiecas šī direktīva, ir tiesības saņemt atbilstīgu juridisko palīdzību, lai nodrošinātu reālu tiesas pieejamību saskaņā ar šajā direktīvā izklāstītajiem nosacījumiem.

2. Juridisko palīdzību uzskata par atbilstīgu, ja tā garantē:

- pirmstiesas konsultāciju, lai panāktu izlīgumu pirms tiesvedības ierosināšanas;
- juridisku palīdzību un pārstāvību tiesā un palīdzības saņēmēja atbrīvojumu no tiesāšanās izdevumu segšanas vai šo izdevumu atlīdzināšanu, ieskaitot 7. pantā minētos izdevumus un honorārus personām, kuras tiesa pilnvarojusi rīkoties tiesvedības laikā.

Dalībvalstīs, kurās zaudējusī puse sedz otras puses izdevumus, gadījumā, ja palīdzības saņēmējs ir zaudētājs, juridiskajā palīdzībā iekļauj otras puses izdevumus, ja tajā iekļautu šādu izdevumu segšanu gadījumā, ja palīdzības saņēmēja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta būtu dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes.

⁽¹⁾ OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.

⁽²⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

⁽³⁾ OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp. Regula grozīta ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1496/2002 (OV L 225, 22.8.2002., 13. lpp.).

3. Dalībvalstīm nav jāsniedz juridiskā palīdzība vai jānodrošina pārstāvība tiesā tādos tiesas procesos, kas īpaši paredzēti, lai puses varētu izklāstīt lietu personiski, izņemot gadījumus, kad tiesa vai cita kompetenta iestāde nolemj citādi, lai nodrošinātu pušu vienlīdzību vai lietas sarežģītības dēļ.

4. Dalībvalstis var lūgt juridiskās palīdzības saņēmējus izdarīt samērīgas iemaksas tiesāšanās izdevumu segšanai, ņemot vērā 5. pantā minētos nosacījumus.

5. Dalībvalstis var noteikt, ka kompetentā iestāde var izlemt, ka juridiskās palīdzības saņēmējiem pilnībā vai daļēji jāatmaksā šī palīdzība, ja viņu finansiālais stāvoklis ir būtiski uzlabojies vai lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu ir pieņemts, pamatojoties uz saņēmēja sniegtu nepareizu informāciju.

4. pants

Nediskriminācijas princips

Dalībvalstis bez jebkādas diskriminācijas piešķir juridisko palīdzību Savienības pilsoņiem un trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi dzīvo dalībvalstī.

III NODAĻA

JURIDISKĀS PALĪDZĪBAS NOSACĪJUMI UN APMĒRS

5. pants

Nosacījumi attiecībā uz finanšu līdzekļiem

1. Dalībvalstis piešķir juridisko palīdzību 3. panta 1. punktā minētajām personām, kuras daļēji vai pilnībā nespēj segt 3. panta 2. punktā minētos tiesāšanās izdevumus sava ekonomiskā stāvokļa dēļ, lai nodrošinātu šīm personām reālu tiesas pieejamību.

2. Personas ekonomisko stāvokli novērtē kompetenta iestāde dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes, ņemot vērā dažādus objektīvus faktorus, tādas kā ienākumi, kapitāls vai ģimenes stāvoklis, ieskaitot to personu līdzekļu novērtējumu, kuras ir finansiāli atkarīgas no pieprasītāja.

3. Dalībvalstis var noteikt robežas, kuras pārsniedzot juridiskās palīdzības pieprasītājus uzskata par spējīgiem pilnībā vai daļēji segt 3. panta 2. punktā minētos tiesāšanās izdevumus. Šīs robežas nosaka, pamatojoties uz šā panta 2. punktā formulētajiem kritērijiem.

4. Saskaņā ar šā panta 3. punktu noteiktās robežas nevar liegt piešķirt juridisko palīdzību tiem šās palīdzības pieprasītājiem, kuru līdzekļi pārsniedz minētās robežas, ja viņi pierāda, ka nespēj samaksāt 3. panta 2. punktā minētos tiesāšanās izdevumus tādēļ, ka pastāv atšķirības starp dzīves dārdzību domicila vai pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī un dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes.

5. Juridiskā palīdzība nav jāpiešķir pieprasītājiem, ja tiem konkrētajā lietā ir faktiski pieejami citi mehānismi, kas sedz 3. panta 2. punktā minētos tiesāšanās izdevumus.

6. pants

Nosacījumi attiecībā uz strīdu būtību

1. Dalībvalstis var noteikt, ka juridiskās palīdzības pieprasījumus lietās, kad prasījumi šķiet nepārprotami nepamatoti, kompetentās iestādes var noraidīt.

2. Ja piedāvā pirmstiesas konsultāciju, turpmāku juridisko palīdzību var atteikt vai anulēt, pamatojoties uz lietas būtību, ciktāl ir garantēta tiesas pieejamība.

3. Pieņemot lēmumu par pieprasījuma būtību un neierobežojot 5. pantu, dalībvalstis ņem vērā konkrētās lietas svarīgumu pieprasītājam, bet var ņemt vērā arī lietas raksturu, ja pieprasītājs prasa atlīdzināt kaitējumu viņa reputācijai, bet nav cietis materiālus vai finansiālus zaudējumus, vai arī pieprasījums attiecas uz prasījumu, kas tieši saistīts ar pieprasītāja komercdarbību vai neatkarīgu profesionālo darbību.

7. pants

Izdevumi, kas saistīti ar strīda pārrobežu raksturu

Juridiskajā palīdzībā, kas piešķirta dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes, iekļauj šādus izdevumus, kuri ir tieši saistīti ar strīda pārrobežu raksturu:

- tuļku pakalpojumi;
- tādu tiesas vai kompetentās iestādes pieprasītu un palīdzības saņēmēja iesniegtu dokumentu tulkošana, kas ir nepieciešami lietas izšķiršanai; un
- ceļa izdevumi, kas jāsedz pieprasītājam, ja personu, kuras saistītas ar prasības iesniegšanu, fiziskā klātbūtne tiesā ir paredzēta likumā vai arī to pieprasa attiecīgās dalībvalsts tiesa, un tiesa nolemj, ka attiecīgās personas atbilstīgi tiesas prasībām nevar uzklaut citādā veidā.

8. pants

Izdevumi, ko sedz domicila vai pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts

Dalībvalsts, kurā ir juridiskās palīdzības pieprasītāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta, sniedz juridisko palīdzību, kā norādīts 3. panta 2. punktā, kas vajadzīga, lai segtu:

- izdevumus, kas saistīti ar vietējā advokāta vai jebkuras citas personas, kurai saskaņā ar likumu ir tiesības sniegt juridisku konsultāciju, palīdzību līdz juridiskās palīdzības pieprasījuma saņemšanai saskaņā ar šo direktīvu dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes;
- pieprasījuma un vajadzīgo apliecinājošu dokumentu tulkošanas izmaksas, ja pieprasījumu iesniedz iestādēm minētajā dalībvalstī.

9. pants

Juridiskās palīdzības nepārtrauktība

1. Juridisko palīdzību pilnībā vai daļēji turpina piešķirt saņēmējam, lai segtu izdevumus, kas radušies, lai panāktu sprieduma izpildi dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes.
2. Saņēmējs, kas ir saņēmis juridisko palīdzību dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes, saņem juridisko palīdzību, kāda paredzēta tās dalībvalsts tiesībās, kurā lūdz nolēmuma atzīšanu vai izpildi.
3. Juridiskā palīdzība joprojām ir pieejama, ievērojot 5. un 6. pantu, ja iesniedz pārsūdzību pret palīdzības saņēmēju vai palīdzības saņēmējs iesniedz pārsūdzību.
4. Dalībvalstis var noteikt pieprasījuma atkārtotu izskatīšanu jebkurā procesa stadijā, pamatojoties uz 3. panta 3. un 5. punktu, 5. un 6. pantu, tostarp šā panta 1. līdz 3. punktā minētajās stadijās.

10. pants

Ārpusstiesas procedūras

Juridiskā palīdzība attiecas arī uz ārpusstiesas procedūrām saskaņā ar šajā direktīvā noteiktajiem nosacījumiem, ja tiesību aktos paredzēts, ka pusēm jāizmanto šādas procedūras, vai tiesa ir devusi strīdā iesaistītajām pusēm rīkojumu par šādu procedūru izmantošanu.

11. pants

Publiskie akti

Juridisko palīdzību sniedz attiecībā uz publisku aktu izpildi citā dalībvalstī saskaņā ar šajā direktīvā noteiktajiem nosacījumiem.

IV NODAĻA

PROCEDŪRA

12. pants

Iestāde, kas piešķir juridisko palīdzību

Juridisko palīdzību, neierobežojot 8. pantu, piešķir vai atsaka kompetentā iestāde dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes.

13. pants

Juridiskās palīdzības pieprasījumu iesniegšana un pārsūtīšana

1. Juridiskās palīdzības pieprasījumus var iesniegt:
  - a) kompetentajai iestādei dalībvalstī, kurā ir pieprasītāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta (pārsūtītāja iestāde); vai

- b) kompetentajai iestādei dalībvalstī, kurā notiek tiesas sēdes vai kurā jāizpilda nolēmums (saņēmēja iestāde).

2. Juridiskās palīdzības pieprasījumu aizpilda un apliecinošos dokumentu pārtulko:

- a) kompetentās saņēmējas iestādes dalībvalsts valsts valodā vai vienā no valodām, kas atbilst kādai no Kopienas iestādēs lietotajām valodām; vai
- b) citā valodā, kuru minētā dalībvalsts ir norādījusi par sev pieņemamu saskaņā ar 14. panta 3. punktu.

3. Kompetentās pārsūtītājas iestādes var izlemt atteikt pieprasījuma pārsūtīšanu, ja tas nepārprotami ir:

- a) nepamatots vai
- b) ārpus šīs direktīvas piemērošanas jomas.

Uz šādiem lēmumiem attiecas 15. panta 2. un 3. punktā minētie nosacījumi.

4. Kompetentā pārsūtītāja iestāde palīdz pieprasītājam, nodrošinot to, ka pieprasījumam ir pievienoti visi apliecinošie dokumenti, par kuriem tai ir zināms, ka tie ir vajadzīgi, lai pieprasījumu izskatītu. Tā palīdz pieprasītājam nodrošināt arī visus vajadzīgos apliecinošo dokumentu tulkojumus saskaņā ar 8. panta b) apakšpunktu.

Kompetentā pārsūtītāja iestāde nosūta pieprasījumu kompetentajai saņēmējai iestādei citā dalībvalstī 15 dienās pēc tam, kad saņemts vienā no 2. punktā norādītajām valodām pienācīgi aizpildīts pieprasījums un apliecinošie dokumenti, kas vajadzības gadījumā pārtulkoti vienā no minētajām valodām.

5. Dokumentus, ko pārsūta saskaņā ar šo direktīvu, atbrīvo no legalizācijas vai tai līdzvērtīgām formalitātēm.

6. Dalībvalstis nevar pieprasīt samaksu par pakalpojumiem, kas sniegti saskaņā ar 4. punktu. Dalībvalstis, kurās ir juridiskās palīdzības pieprasītāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta, var noteikt, ka pieprasītājam jāatlīdzina tulkošanas izdevumi, ko segusi kompetentā pārsūtītāja iestāde, ja kompetentā iestāde noraida juridiskās palīdzības pieprasījumu.

14. pants

Kompetentās iestādes un valoda

1. Dalībvalstis izraugās iestādi vai iestādes, kas ir kompetentas nosūtīt (pārsūtītājas iestādes) un saņemt (saņēmējas iestādes) pieprasījumus.

2. Katra dalībvalsts sniedz Komisijai šādu informāciju:

- šā panta 1. punktā norādīto kompetento saņēmēju vai pārsūtītāju iestāžu nosaukumus un adreses,
- to teritoriālo kompetenci,

- ar kādiem līdzekļiem tām var nogādāt pieprasījumus, un
- valodas, kuras var lietot pieprasījuma veidlapas aizpildīšanā.

3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmu Kopienas iestāžu oficiālo valodu vai valodas, kas nav šo valstu valodas un kuras ir pieņemamas kompetentajai saņēmējai iestādei, lai saskaņā ar šo direktīvu aizpildītu saņemamos juridiskās palīdzības pieprasījumus.

4. Dalībvalstis dara Komisijai zināmu 2. un 3. punktā norādīto informāciju līdz 2004. gada 30. novembrim. Visus turpmākus šādas informācijas grozījumus dara Komisijai zināmus ne vēlāk kā divus mēnešus pirms šā grozījuma stāšanās spēkā attiecīgajā dalībvalstī.

5. Informāciju, kas norādīta 2. un 3. punktā, publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

15. pants

Pieprasījumu izskatīšana

1. Valsts iestādes, kam piešķirtas pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz juridiskās palīdzības pieprasījumiem, nodrošina, ka pieprasītāju pilnībā informē par pieprasījuma izskatīšanu.

2. Pieprasījumu pilnīgas vai daļējas noraidīšanas gadījumā paziņo noraidīšanas iemeslus.

3. Dalībvalstis paredz juridiskās palīdzības pieprasījumu noraidīšanas lēmumu pārskatīšanu vai pārsūdzību. Dalībvalstis var noteikt izņēmumu attiecībā uz gadījumiem, kad lūgumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu ir noraidījusi tiesa, kuras lēmums lietā pēc būtības attiecīgās valsts tiesībās nav pārsūdzams, vai apelācijas tiesa.

4. Ja lēmums par juridiskās palīdzības atteikšanu vai pārtraukšanu atbilstīgi 6. pantam pakļauts apstrīdēšanai administratīvā kārtā, tad pieņemtie lēmumi vienmēr ir pakļauti tiesas kontrolei.

16. pants

Standarta veidlapas

1. Lai atvieglotu pārsūtīšanu, saskaņā ar 17. panta 2. punktā izklāstīto procedūru jānosaka standarta veidlapas juridiskās palīdzības pieprasījumiem un šādu pieprasījumu pārsūtīšanai.

2. Standarta veidlapas juridiskās palīdzības pieprasījumu pārsūtīšanai ievieš līdz 2003. gada 30. maijam.

Standarta veidlapas juridiskās palīdzības pieprasījumiem ievieš līdz 2004. gada 30. novembrim.

V NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

17. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 3. un 7. pantu.

3. Komiteja pieņem savu reglamentu.

18. pants

Informēšana

Valstu kompetentās iestādes sadarbojas, lai informētu plašu sabiedrību un profesionālās aprindas par juridiskās palīdzības dažādajām sistēmām, jo īpaši izmantojot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu, kas izveidots saskaņā ar Lēmumu 2001/470/EK.

19. pants

Labvēlīgāki noteikumi

Šī direktīva neliedz dalībvalstīm paredzēt labvēlīgāku režīmu juridiskās palīdzības pieprasītājiem un saņēmējiem.

20. pants

Saistība ar citiem aktiem

Attiecībās starp dalībvalstīm un lietās, uz kurām attiecas šī direktīva, šīs direktīvas noteikumi ir pārāki par noteikumiem, kas iekļauti dalībvalstu noslēgtajos divpusējos un daudzpusējos nolīgumos, tostarp:

- a) Eiropas Nolīgumā par juridiskās palīdzības pieprasījumu pārsūtīšanu, kas parakstīts Strasbūrā 1977. gada 27. janvārī un grozīts ar Eiropas Nolīguma par juridiskās palīdzības pieprasījumu pārsūtīšanu Papildu protokolu, kas parakstīts Maskavā 2001. gadā;
- b) Hāgas 1980. gada 25. oktobra Konvencijā par tiesu starptautisko pieejamību.

21. pants

Transpozīcija valstu tiesībās

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tajās stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2004. gada 30. novembrim izpildītu šo direktīvu, izņemot 3. panta 2. punkta a) apakšpunktu, attiecībā uz kuru transpozīcija dalībvalstu tiesībās notiek līdz 2006. gada 30. maijam. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis nosaka šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarīt šādas atsauces.

23. pants

Adresāti

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

22. pants

Briselē, 2003. gada 27. janvārī

Stāšanās spēkā

Padomes vārdā —

Šī direktīva stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī*.

priekšsēdētājs

G. PAPANDREOU